10.10.2022

# Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 174/2022)

North European Oil Trade Oy (NEOT) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 174/2022).

*North European Oil Trade (NEOT) on merkittävä Itämeren alueella toimiva itsenäinen polttoainehankintayhtiö, jonka omistavat St1 ja SOK. NEOT toimittaa vuosittain noin seitsemän miljardia litraa polttoainetta St1-, ABC- ja Shell-ketjujen asemille, lämmitysöljyasiakkaille sekä ilmailun ja merenkulun käyttöön Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan. NEOT:n markkinaosuus liikenteeseen jaelluista polttoaineista on Suomessa yli 40 %. St1:n ja SOK:n liikenteen jakeluvelvoitteen hoitaminen on keskitetty NEOT:lle, minkä vuoksi NEOT on Suomessa jakeluvelvoitelainsäädännön alainen toimija.*

## NEOT:n näkemykset

Liikenteen päästöjen vähentäminen on yksi Suomen ja Euroopan unionin (EU) tärkeimpiä ilmastotavoitteita. Keskeinen keino liikenteen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi on kestävästi tuotettujen uusiutuvien polttoaineiden käytön edistäminen.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kustannusten laskemiseksi uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoitteen väliaikaista alentamista 7,5 prosenttiyksiköllä vuodelle 2023. Lisäksi ehdotetaan jakeluvelvoitteen nostoa vuodesta 2024 alkaen siten, että vuoden 2030 velvoitetaso olisi 34 % nykyisen 30 %:n sijaan vuosien 2022 ja 2023 aikana toteutumatta jääneiden päästövähenemien korvaamiseksi.

Mielestämme ehdotus jakeluvelvoitteen väliaikaisesta laskemisesta vuodelle 2023 täyttää hallituksen tavoitteen kustannusten alentamisesta, minkä vuoksi NEOT kannattaa jakeluvelvoitteen väliaikaista alentamista vuodeksi 2023. Kannatamme myös ehdotusta ylitäytön 100-prosenttisesta huomioimisesta vuonna 2023 jaeltujen biopolttoaineiden kokonaisenergiamäärästä.

Sen sijaan näemme haasteita jakeluvelvoitteen nostamisessa vuodesta 2024 alkaen niin, että lopullinen jakeluvelvoiteosuus olisi 34 prosenttia vuonna 2030.

Korostamme tarvetta ottaa käyttöön uusiutuvien polttoaineiden lisäksi myös muita keinoja, jotta liikenteen päästöjä voidaan tulevaisuudessa vähentää mahdollisimman tehokkaasti.

**North European Oil Trade Oy**
Urho Kekkosen katu 5 C
00100 Helsinki
Finland
Y-tunnus: 1801056-5
Kotipaikka: Helsinki

NEOT
North European Oil Trade

10.10.2022

## Kiristyvä kamppailu raaka-aineista heikentää nykyisten päästövähenemätoimien tehokkuutta

Liikenteen päästövähenemätavoitteiden nostaminen sekä Euroopan Unionin (EU) että kansallisen lainsäädännön tasolla aiheuttaa merkittävän haasteen liikennepolttoaineiden jakelijoille, sillä uusiutuvien polttoaineiden, ja erityisesti niissä käytettävien raaka-aineiden, saatavuus ei riitä vastamaan kasvavaan kysyntään.

NEOT kannattaa kunnianhimoisia liikenteen päästövähennystavoitteita, mutta korostaa, että niiden saavuttamiseksi velvoitteen alaisilla toimijoilla tulisi olla uusiutuvien polttoaineiden lisäksi käytössään myös muita keinoja saavuttaa todellisia päästövähenemiä sekä luonnon että yhteiskunnan kannalta tehokkaimmalla tavalla.

Uusiutuvien polttoaineiden valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden globaali niukkuus nostaa niiden markkinahintoja, mikä näkyy kansalaisille polttoaineen kuluttajahintojen nousuna sekä heijastuu lähes kaikkien tuotteiden hintoihin kasvavien logistiikkakustannusten kautta. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että velvoitetason noustessa 13,5 %:sta 28 %:iin vuonna 2024 dieselin pumppuhintojen korotus tulisi olemaan noin 23 snt/l, mutta oman arviomme mukaan se on todennäköisesti vieläkin suurempi. Vuoteen 2024 mennessä markkinoille ei ole tulossa merkittävää uutta uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa eikä lisääntyvä biokomponenttien tuotantokaan ratkaisisi niiden raaka-aineiden saatavuusvajetta. Vuonna 2030 jakeluvelvoitteen ollessa 34 % arvioimme jakeluvelvoitteen täytön kustannuksen loppukuluttajalle olevan jopa 78 snt/l.

Globaali kilpailu uusiutuvien polttoaineiden raaka-aineista kiihtyy edelleen tulevina vuosina, sillä mandaatit nousevat Euroopassa laajasti. Lisäksi raaka-aineiden kysyntä tulee kasvamaan entisestään, kun uudet sektorit (lento- ja meriliikenne, maatalous) tulevat kamppailemaan yhä voimakkaammin samoista raaka-ainelähteistä. Biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen suunnitellut korotukset Suomessa kiristävät tilannetta entisestään, koska velvoitetta täytetään samoilla tuotteilla kuin liikenteessä.

## Korkea jakeluvelvoite on yhteiskunnalle kallis, mutta ei välttämättä johda päästövähenemiin

Jatkossa uusiutuvien polttoaineiden raaka-aineet ohjautuvat yhä vahvemmin niille markkinoille, joilla niistä maksetaan eniten. Suomessa korkea velvoitetaso nostaa tulevina vuosina uusiutuvan polttoaineen hintaa kohti laissa määritettyä seuraamusmaksutasoa, joka on 0,04 EUR/MJ.

Mikäli hinta nousee yli seuraamusmaksun ja välillisten kustannusten, on vaarana, että toimijat valitsevat sakon maksamisen eivätkä täytä velvoitetta. Tällöin päästövähennyksiä ei synny, mutta polttoaineen hinta on silti korkea.

**North European Oil Trade Oy**
Urho Kekkosen katu 5 C
00100 Helsinki
Finland
Y-tunnus: 1801056-5
Kotipaikka: Helsinki

Velvoitteiden täyttäminen ja päästövähennystavoitteisiin pääseminen edellyttääkin laajaa keinovalikoimaa ja joustavampaa lainsäädäntöä. Kohtuullisen kustannustason varmistamiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että jatkossa jakeluvelvoitteen täyttämiseksi on käytettävissä mahdollisimman kattava valikoima päästövähennyskeinoja, joiden saatavuus on hyvä ja sitä kautta hinta kuluttajille sekä yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset hyväksyttävällä tasolla. Merkittävimmät potentiaalit Suomessa liittyvät biokaasun laajamittaiseen käyttöön erityisesti raskaassa liikenteessä, liikennesähkön sisällyttämiseen velvoitteen täyttöön sekä pidemmällä aikavälillä synteettisiin polttoaineisiin. Biokaasulla ja synteettisillä polttoaineilla ei kuitenkaan pystytä lähivuosina korvaamaan tarvittavia määriä uusiutuvia polttoaineita, vaan muitakin keinoja tarvitaan.

## NEOT:n ehdotukset jakeluvelvoitelakien päivitykseen

**Ehdotus 1:** Jakeluvelvoitteen seuraamusmaksun tasoa tulisi tarkastella ja ohjata seuraamusmaksuista mahdollisesti saatavat tulot ilmastotoimiin muualla taakanjakosektorilla

- ### Hallituksen tulisi selvittää mahdollisuutta ohjata seuraamusmaksuista saatavat tulot ilmastotoimiin taakanjakosektorilla

  Ehdottamassamme mallissa tällä hetkellä käytössä oleva jakeluvelvoitelaissa määritelty jakeluvelvoitteen täyttämättä jättämisestä aiheutuva seuraamusmaksu (0,04 EUR/MJ) korvattaisiin päästöoikeudella, josta saatavat tulot ohjattaisiin kustannustehokkaampiin toimiin taakanjakosektorilla, esimerkiksi päästövähennys- ja muihin ilmastotoimiin maataloudessa. Mikäli toimijat eivät täytä velvoitetta vaan maksavat sakon, ei tämänhetkisen lainsäädännön puitteissa synny lainkaan päästövähenemiä.

  Päästövähennyskohteet ja -toimet tulisi määrittää asiantuntijoiden toimesta ja niiden tulisi olla todellisia ja lisäisiä.

- ### Seuraamusmaksun tasoa tulisi arvioida uudelleen

  Biopolttoaineiden kysynnän kasvusta ja tarjonnan niukkuudesta johtuva markkinatilanteen kiristyminen tulevat johtamaan tilanteeseen, jossa biopolttoaineen hintakatoksi muodostuu laissa määritelty velvoitteen täyttämättä jättämisestä aiheutuva seuraamusmaksu 0,04 EUR/MJ. Tällä hintatasolla jakeluvelvoitteen täyttämisestä aiheutuva kustannus nostaa kuluttajahintoja merkittävästi. Päätös vuosien 2022 ja 2023 biopolttoaineiden jakelua koskevien velvoitteiden väliaikaisesta laskemisesta (HE 85/2022; HE 174/2022), osoittaa ettei yhteiskunta ole valmis maksamaan seuraamusmaksun mukaista kustannusta. Tämän

vuoksi seuraamusmaksun tasoa tulisi tarkastella uudelleen ja asettaa se sellaiselle tasolle, jonka seuraukset yhteiskunta on todellisuudessa valmis kantamaan.

- **Hallituksen tulisi arvioida jakeluvelvoitteen noston kilpailuoikeudellisia vaikutuksia**

  Suuri osa Suomen jakeluvelvoitteesta täytetään uusiutuvalla HVO-dieselillä (hydrotreated vegetable oil). Raaka-aineiden rajallisen saatavuuden ja pohjoismaissa tarvittavien kylmäominaisuuksien vuoksi Suomeen sopivien HVO-komponenttien tuottajia on erittäin vähän ja myyjä pystyy sanelemaan sopimusehdot. Tilanteessa, jossa lainsäädännön velvoitteet täyttääkseen toimijan on hankittava tiettyä tuotetta, olisikin tärkeää tarkastella myös jakeluvelvoitteen korotuksen kilpailuoikeusvaikutuksia.

Ehdotus 2: Joustokeinoja biopolttoöljyn velvoitteeseen

- **Kaasun ja muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden (RNFBO) käyttö tulisi sisällyttää biopolttoöljyn jakeluvelvoitelakiin**

  Teknologianeutraaliuuden nimissä ja biopolttoaineiden raaka-aineiden rajallisuuden vuoksi tulisi mahdollistaa biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen täyttäminen biokaasulla ja RFNBO:lla. On tärkeää, että jakelijoilla on käytössään mahdollisimman laaja valikoima keinoja täyttää nousevia velvoitteita.

- **Liikenne- ja polttoöljyvelvoitteen välinen jousto tulisi nostaa 100 prosenttiin**

  Tällä hetkellä biopolttoöljyn jakeluvelvoitelaki ja liikenteen jakeluvelvoitelaki sallivat 30 %:n jouston velvoitteiden välillä. Käytännössä siis 30 % biopolttoöljyvelvoitteesta voidaan täyttää liikenteessä jaellulla biopolttoaineella ja toisin päin. Kustannustehokkain ratkaisu olisi nostaa liikenne- ja polttoöljyvelvoitteen välinen jousto 100 prosenttiin. Näin polttoaineen toimittajat voisivat jaella biopolttoainetta siellä, missä se aiheuttaa vähiten kuluja, kuitenkaan vähentämättä jaellun biopolttoaineen kokonaismäärää.

Kunnioittaen,
North European Oil Trade

**North European Oil Trade Oy**
Urho Kekkosen katu 5 C
00100 Helsinki
Finland

Y-tunnus: 1801056-5
Kotipaikka: Helsinki